

یوهنون اسلام

یوهنهی شرعیات و قانون

برنامه ماستری تفسیر و حدیث

اعارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

معینت امور علمی

هدایات قرآنی برای برقراری امنیت اجتماعی

(رساله ماستری)

محصل: امین الله مساعد

استاد رهنما: یوهننوی دکتور فضل هادی وزین

سال: 1400 هـ.ش - 1443 هـ.ق

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
برنامه ماستری تفسیر و حدیث

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

هدایات قرآنی برای برقراری امنیت اجتماعی

(رساله ماستری)

محصل: امین الله مساعد

استاد رهنما: پوهندوی دکتور فضل هادی وزین

سال: 1400 هـ ش – 1443 هـ ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دپارتمنت تفسیر و حدیث

بورده ماستری

تصدیق نامه

محترم امین الله ولد برات محمد: ID: نمبر SH-MST-98-580 محصل دور پنجم تفسیر و حدیث
 که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: هدایات قرآنی برای برقراری امنیت اجتماعی
 به روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۲ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس
 بررسی هیات تحکیم مستحق ۹۳ (نمره به عدد) نود و سه (نمره به حروف) گردید.

موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	دکتور عبدالباری حمیدی	عضو هیات	
۲	دکتور محمد اسماعیل ابیب بلخی	عضو هیات	
۳	دکتور فضل الهادی وزین	استاد رهنما و رئیس جلسه دفاع	

..... معاون علمی

..... امر بورده ماستری

خلاصه بحث

این رساله روی موضوع راهکارهای قرآن کریم برای برقراری امنیت اجتماعی طی یک مقدمه، دو فصل و یک خاتمه نگارش یافته است، اهمیت این موضوع به خصوص در شرایط فعلی کشور ما افغانستان کاملاً هویدا و آشکار است و شرح و بیان راهکارهای امنیتی قرآن می تواند وسیله ای باشد برای مراجعه و تطبیق احکام قرآن کریم به هدف تامین و برقراری امنیت اجتماعی در کشور.

با در نظر داشت مطالبی که در مورد هدایات قرآن برای برقراری امنیت اجتماعی در این رساله طی سه فصل و چندین مباحث فرعی بیان گردید به طور فشرده به این نتیجه می رسیم که امنیت اجتماعی عبارت است از ایجاد شرایط و موقعیتی که براساس آن همه افراد جامعه در انجام فعالیت های مشروع و قانونی خود، آزادی کامل داشته و از امکانات جامعه یکسان برخوردار باشند. و همه افراد در موقعیت برابر قرار گیرند. نخستین شرط زندگی سالم اجتماعی، استقرار نظم و امنیت در جامعه است. جامعه ای که بدون امنیت باشد، از آسایش و آرامش برخوردار نخواهد بود و نشاط و تلاش از آن رخت برمی بندد. در نا امنی اجتماعی، اقتصاد فرو می پاشد و حوزه فرهنگی گرفتار سکون می شود و فرهیختگان به جای تبادل آراء، اندیشه و اظهار افکار به کتمان و پنهان کاری روی می آورند به همین دلیل است که نظم و امنیت اجتماعی در قرآن و اسلام جایگاه ویژه ای دارد و در این کتاب بزرگ الهی راهکارهای اساسی و قابل تطبیق در هر جامعه و محیط برای برقراری امنیت اجتماعی بیان شده است.

قرآن کریم برای ایجاد وضعیت مطلوب اصول و قوانین را مطرح می سازد تا در سایه آن امنیت و آرامش اجتماعی فراهم آید تا قانون شکنان نظم و امنیت عمومی را مختل نساخته و اجتماع انسانی را با فروپاشی روبه رو نسازند. باید توجه داشت که برای ایجاد امنیت و پاسداری از حریم جامعه، اندیشه و انگیزه های ذاتی به تنهایی کفایت نمی کند بلکه نیازمند قانون است؛ چون انسان هرچند که به حسب فطرتش اجتماعی است و در اولین اجتماع خود امت واحدی بود ولی از آن جا که فطرتاً به سوی اختصاص منافع به خود حرکت می کنند بامناف دیگران تضاد پیدا می کند و از این جا لازم است که از قانون و شریعت پیروی کند تا حدود جلب منافع را مشخص سازد و از درگیری پیشگیری نماید؛ و به قانونی که الله متعال برای امنیت و سلامت جامعه و افراد و اشخاص آن که توسط پیامبرش برای بشر فرستاده به آن پابند بوده و آنرا در عمل کرد خود در نظر داشته باشد و به آن حکم کند.

واژه های کلیدی: امنیت، اجتماعی، قرآن.

فهرست موضوعات

Error! Bookmark not defined. مقدمه

Error! Bookmark not defined. اسباب اختیار موضوع:

Error! Bookmark not defined. اهمیت موضوع:

Error! Bookmark not defined. سوال های اصلی تحقیق:

Error! Bookmark not defined. پیشینه تحقیق:

Error! Bookmark not defined. خطه بحث:

فصل اول

مباحث کلی در مورد امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. مبحث اول: تعریف واژه های کلیدی

Error! Bookmark not defined. مطلب اول: معنای لغوی امنیت

Error! Bookmark not defined. مطلب دوم: بررسی برخی از مشتقات مشهور امن در قرآن

Error! Bookmark not defined. مطلب سوم: معنای اصطلاحی امنیت

Error! Bookmark not defined. مطلب چهارم: کلمات متقارب با امنیت در قرآن کریم

Error! Bookmark not defined. مبحث دوم: اقسام امنیت، مفهوم و مبانی امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. مطلب اول: امنیت فردی و انواع آن

Error! Bookmark not defined. مطلب دوم: امنیت اجتماعی، تعریف و مبانی آن

Error! Bookmark not defined. فرع اول: مفهوم و هدف امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. فرع دوم: مبانی امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. مبحث سوم: اهمیت و ارزش امنیت در قرآن کریم

Error! Bookmark not defined. مطلب اول: امنیت به عنوان پاداش بی بدیل در قرآن

Error! Bookmark not defined. مطلب دوم: دعای ابراهیم - علیه السلام - به خاطر امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. مطلب سوم: شهر مکه نمونه ای از یک شهر دارای امنیت اجتماعی

Error! Bookmark not defined. مطلب چهارم: سایر شهرهایی که از امنیت آن در قرآن کریم یاد آوری شده است ..

defined.

مطلب پنجم: امنیت و آرامش در جنت Error! Bookmark not defined.

مطلب ششم: امنیت نشانه پیروزی مومنان Error! Bookmark not defined.

مطلب هفتم: ام نیت پیامبران-علیهم السلام- Error! Bookmark not defined.

فصل دوم

راهکار های قرآن برای برقراری امنیت اجتماعی

مبحث اول: راهکار های فکری و عقیدوی Error! Bookmark not defined.

مطلب اول: تقویه باور به مراقبت و نظارت خداوند از انسان Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم: تقویه فکر آخرت گرایی Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم: بی ارزش نشان دادن دنیا و تشویق به بهشت Error! Bookmark not defined.

مبحث دوم: راهکارهای اخلاقی Error! Bookmark not defined.

مطلب اول: رفق و نرمی و دفع کردن بدی به نیکی Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم: تشویق به عفو و گذشت Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم: تقویه فرهنگ اخوت و همدلی Error! Bookmark not defined.

مطلب چهارم: تشویق به صبر و شکیبایی Error! Bookmark not defined.

مطلب پنجم: امر به صداقت و راستی Error! Bookmark not defined.

مطلب ششم: توبه و رجوع از گناه Error! Bookmark not defined.

مطلب هفتم: نصیحت و خیرخواهی Error! Bookmark not defined.

مطلب هشتم: حياء Error! Bookmark not defined.

مطلب نهم: تواضع Error! Bookmark not defined.

مبحث سوم: راهکارهای عملی در بخش عبادت Error! Bookmark not defined.

مطلب اول: رابطه امنیت با عبادت Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم: نماز و نقش آن در حفظ و برقراری امنیت اجتماعی Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم: روزه و نقش آن در حفظ امنیت اجتماعی Error! Bookmark not defined.

مطلب چهارم: حج و نقش آن در حفظ امنیت اجتماعی Error! Bookmark not defined.

مبحث چهارم: راهکارهای عملی در بخش خانواده Error! Bookmark not defined.

مطلب اول: ازدواج و نقش آن در ایجاد آرامش Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم: توجه به اصلاح خانواده و نیکی با اقارب **Error! Bookmark not defined.**

مبحث پنجم: راهکارهای عملی در بخش اقتصاد **Error! Bookmark not defined.**

مطلب اول: زکات و صدقات و نقش آن در برقراری امنیت اجتماعی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب دوم: تشویق به قرض حسنه **Error! Bookmark not defined.**

مطلب سوم: تشویق به کسب روزی حلال **Error! Bookmark not defined.**

مبحث ششم: راهکارهای عملی در بخش حقوق و حکومت داری .. **Error! Bookmark not defined.**

مطلب اول: عدالت اجتماعی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب دوم: شهادت به حق **Error! Bookmark not defined.**

مطلب سوم: وفاء به عهد و پیمان های سیاسی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب چهارم: تقویه نظام شورایی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب پنجم: اطاعت از ولی امر در کارهای نیک **Error! Bookmark not defined.**

مبحث هفتم: مجازات شرعی و نقش آن در تحقق امنیت اجتماعی پایدار .. **Error! Bookmark not defined.**

defined.

مطلب اول: قصاص قاتل **Error! Bookmark not defined.**

مطلب دوم: تعیین بدترین سزا برای کسانی که امنیت اجتماعی را به خطر مواجه می سازند. **Error!**

Bookmark not defined.

مطلب سوم: مجازات تهمت کننده برای حفظ امنیت روانی اجتماعی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب چهارم: مجازات متجاوز جنسی **Error! Bookmark not defined.**

مبحث هشتم: راهکارهای عملی در بخش سیاست و روابط **Error! Bookmark not defined.**

مطلب اول: مشروعیت جهاد برای تامین امنیت اجتماعی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب دوم: امر به معروف به هدف استحکام ارزش های جامعه **Error! Bookmark not defined.**

مطلب سوم: نهی از منکر و مبارز علیه فساد **Error! Bookmark not defined.**

مطلب چهارم: تشویق به صلح و آشتی در روابط سیاسی و اجتماعی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب پنجم: تشویق به پناه دادن سیاسی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب ششم: ابلاغ امور سیاسی به مسئولین **Error! Bookmark not defined.**

مطلب هفتم: حق آزادی **Error! Bookmark not defined.**

مطلب هشتم: سپردن امانت و کار را به اهل کار دادن **Error! Bookmark not defined.**

Error! Bookmark not defined. مبحث نهم: راهکاری عملی در بخش صحت و امنیت غذایی

Error! Bookmark not defined. مطلب اول: تشبیه نعمت های دنیوی و نعمت های بهشتی

Error! Bookmark not defined. مطلب دوم: دسترسی دائم به غذا

Error! Bookmark not defined. مطلب سوم: استفاده از انواع روزی های پاک و حلال

خاتمه

7 الف: نتیجه گیری

9 ب: پیشنهاد ها

Error! Bookmark not defined. ج: فهرست آیات

Error! Bookmark not defined. د: فهرست احادیث

Error! Bookmark not defined. هـ: فهرست اعلام

Error! Bookmark not defined. و: فهرست منابع

Error! Bookmark not defined. Summary of the discussion

خاتمه

الف: نتیجه گیری

- از آنچه در مورد امنیت اجتماعی از دیدگاه قرآن به رشته تحریر درآمد، چنین نتیجه گیری می شود:
- قرآن کریم نسبت به مسئله امنیت در اجتماع بشری توجه ویژه ای داشته و در آیات بسیاری ضمن بیان اهمیت موضوع امنیت، مخاطبان خود را نسبت به اهمیت آن متذکر شده است.
- موضوع محوری این بحث امنیت اجتماعی از دیدگاه قرآن است و واژه امن بیش از (925) مرتبه در قرآن کریم تکرار شده است و نظر به اختلاف مصادر، معانی گوناگون و متقارب از آن اراده شده است.
- امنیت دارای اقسام گوناگون و متنوع است و در یک تقسیم بندی کلی می توان امنیت را به دو نوع «امنیت فردی» و «امنیت اجتماعی» تقسیم نمود.
- امنیت اجتماعی عبارت است از ایجاد شرایط و موقعیتی که براساس آن همه افراد جامعه در انجام فعالیت های مشروع و قانونی خود، آزادی کامل داشته و از امکانات جامعه یکسان برخوردار باشند. و همه افراد در موقعیت برابر قرار گیرند.
- از دیدگاه قرآن هیچ چیز بالا تر و با ارزش تر از امنیت نیست و در حقیقت فلسفه و هدف نهایی نزول قرآن و آمدن پیامبران را نیز همین مسئله امنیت و ایجاد یک محیط آرام و دور از تهدید و ظلم برای بشریت تشکیل می دهد.
- عمده ترین نیرویی که بالای انسان حاکمیت دارد فکر و اندیشه و طرز تفکر و پنداشت او می باشد و تمام اعمال و کارکردهای انسان نتیجه افکار و باور های او است که در سر می پروراند، قرآن کریم با درک این موضوع در قدم نخست اصلاح عقیده و اندیشه را هدف قرار داده و می خواهد شیوه تفکر انسان را تغییر دهد.
- در مرحله دوم قرآن کریم می کوشد از طرق و روش های مختلف، اخلاق انسان را به سمت خوبی و نیکی توجیه کند و قرآن کریم ضمن منع منکرات و نهی از چیزهایی که باعث اخلال امنیت و تجاوز بر حقوق دیگران می شوند، مسلمانان را به انجام یک سلسله مسایل اخلاقی که برای تامین هرچه بیش تر امنیت اجتماعی کمک کننده واقع می شوند؛ مامور ساخته است و راهکارهای اخلاقی را از بهترین گزینه ها برای برقراری امنیت اجتماعی می داند.
- نماز یکی از ارکان مهم اسلام است که در برقراری امنیت و آرامش فردی و اجتماعی نقش بسیار بزرگ دارد،

بیشترین عامل اخلال امنیت در جامعه عدم اطمینان روحی و آرامش قلبی است و این مشکل به وسیله نماز از بین می‌رود چون نفس انسان به ذکر و یاد خداوند آرامش پیدا می‌کند و این آرامش سبب فراهم شدن صلح و امنیت در اجتماع می‌گردد.

- از نظر قرآن یکی از طرق جلوی‌گیری از تجاوز به مال و جان مردم پرداخت زکات به نیازمندان است، چون هرگاه نیازمندی نیازهایش از طریق مشروع برآورده نشود دست به عمل غیر مشروع می‌زند که باعث بروز مشکلات در جامعه می‌شود. در این صورت جان و مال و آبروی مردم جامعه در نابودی قرار می‌گیرد، و این سبب گسترش ناامنی جامعه می‌شود.

- بیشترین راهکارهایی که قرآن برای برقراری امنیت اجتماعی ارائه می‌کند به بخش حقوق و حکومت داری خوب تعلق می‌گیرد.

- تاسیس و تقویه نظام شورایی و مردم‌سالاری از اصول اساسی قرآن کریم است که افتخار آن را زمانی به بشریت عرضه کرده است که در آن هنگام نامی از دموکراسی و اجرای امور به اساس شورا وجود نداشت و خبری از مردم‌سالاری، انتخابات و آزادی رای نبود.

- بر خورداری از امنیت غذایی و غذای سالم و کافی که جزئی از امنیت اجتماعی به شمار می‌رود، ابتدایی‌ترین حق از حقوق هر انسانی است که متأسفانه در جهان امروز بسیاری از آن بی‌بهره‌اند، قرآن کریم اشارات زیادی به صحت و امنیت غذایی دارد.

- هدف اساسی اسلام آوردن امنیت و آزادی برای مردم است تا در یک فضای آرام و فارغ از هر نوع زور و اکراه پیغام و رسالت اسلام را بشنوند و به انتخاب و اراده خود وارد این شوند، هیچ‌گاه اسلام نمی‌خواهد، زور و سلاح را معیار تطبیق احکام قرار دهد.

- قرآن کریم به هدف تامین امنیت اجتماعی از اعمالی که باعث رنجش خاطر دیگران، تجاوز به ارزش‌ها و حقوق، تعرض بر ممتلكات مردم و موجب خدشه دار شدن حق و کرامت انسانی می‌شوند، نهی کرده و انجام آن را گناه بزرگ و قابل مجازات دانسته است.

ب: پیشنهاد ها

بعد از اینکه از مطالب و مباحث این تحقیق دانسته شد، مناسب می دانم به عنوان پیشنهادات نکات ذیل را ارایه کنم:

- 1- هدایات قرآن برای برقراری امنیت اجتماعی به صورت درست مطالعه گردد.
- 2- مسئولین با در نظر داشت هدایات قرآن کریم در مورد تامین امنیت اجتماعی گامهای مؤثر بردارند.
- 3- در مورد اهمیت برنامه های امنیتی قرآن در زندگی باید بحث ها و رساله های مختلف نوشته شود تا از این طریق بتوانیم اهمیت قرآن را در دیدگاه مردم بیشتر کنیم.
- 4- هدایات قرآن در مورد برقراری امنیت اجتماعی در مساجد، شبکه های رسانه یی، نهادهای تعلیمی و تحصیلی و از طریق برنامه های مختلف این موضوع تذکر داده شود.
- 5- پوهنتون سلام باید روند انتخاب موضوعات رساله ماستری را به محصلان آسان تر کند و در این زمینه به محصلان کمک کند تا به مشکل مواجه نشوند.
- 6- همچنان باید منابع زیادی در کتابخانه بگزارد تا محصلان به راحتی بتوانند تحقیق کنند.
- 7- رساله های ماستری که تا هنوز از طریق فارغان ماستری پوهنتون سلام دفاع شده اند توسط یک کمیته بررسی گردد و آن عده رساله هایی که در جامعه اثرگذار می باشند به چاپ برسند.

بخاطر دستری به مت کامل این تحقیق مراجعه شود به :

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

ویا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af